

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Siumut
 MAANI

Puisip amiinut tapiissutit aamma misileraalluni eqalussuarniarneq pillugit Naalakkersuisunut apeqquteqaammur nr. 120-mut akissuteqaat

Puisip amiinut tapiissutit aamma misileraalluni eqalussuarniarnissamut periarfissaq pillugit Naalakkersuisunut apeqquteqaatitit Naalakkersuisoqarfimma 20. oktober 2009-mi tiguai.

1) Puisit amiinut tapiissutit ikilippata, Naalakkersuisut periarfissat suut siunnerfiginiarpaat?

Ad 1) Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisutut sukulluunniit Aningaasanut inatsisissap isumaqatiginninniutigineqarnerani konto pingaarnermi 51.02.03 aningaasaliissutinik ikililereqqinnissap ulorianaateqarsinnaanera erseqqissaatigiuararsimavara. Tamanna sionatigut puisinniarnep inuussutissarsiutit isertitarisartakkatut piniartut inuunermut kulturitsinnullu qanoq nunatsinnut pingaaruteqartigineranik oqariartuuteqartarnermut assortuummat.

Puisip amiinik tunisisarneq ukiut ingerlanerini annertusiararsimavoq. Puisi nungutaanissaminut ulorianartorsuungilaq, silalu apeqqutaatillugu, ukiup qanoq ilineraniluunniit piniarneqartarluni. Puisip amiinilli niuorneq kinguariartortorujussuuvuq, pingaartumillu puisip amiinik tunisassiat pillugit 2006-imi EU-p Kaajallaasitaata suliarineqarnerata kingorna. Niuorneq kinguariartortillugu sutigut tamatigut Kalaallit Nuunaannut piniartunullu tamanna aningaasatigut kingunerluttussaavoq. Ullumikkut inuussutissarsiutigalugu piniartunut tapiissutit tunniunneqartartut eqqarsaatigalugit siunissami qanoq annertutigisumik tapiissuteqartoqartassanersoq pineqartumi qanoq kinguneqassanersoq apeqqutaassaaq.

Ukioq 2008-imut Aningaasanut inatsimmiit 2009-imut Aningaasanut inatsimmut puisip amiinik tunisinermi tapiissutit 3,7 millioninik ikilisinneqarput, sulilu maannakkut aamma tunisinermi tapinik sukaterisoqaqqinnissaa oqaaseqaasiani immikkut siunnersuutigineqarluni. Ikililerinissaq qanorluunniit kissaatigineqanngilaq piniartut ilaqutaasalu maannakkut inuuniarnikkut atugarisaat eqqarsaatigalugit. Taamaammat Naalakkersuisut Aningaasanut inatsisissap pingajussaaneernejarnissaanut allannguutissat siunnersuummik suliaqarput.

2) Aningaasaliissutit 2010-imut naammangippata, puisip amiinik tunisinermi akigititaq appaqqinniarlugu Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat?

2009-120
 26. oktober 2009
 Postboks 269
 3900 Nuuk
 Oq/tel +299 34 50 00
 Fax +299 32 47 04
 apnn@gh.gl
 www.nanoq.gl

Ad 2) Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup aamma Great Greenland A/S-ip sullissinissamik isumaqatigiissusiorneranni § 4.3 naapertorlugu erseqqilluinnartumik oqaatigineqarpoq kikkut illua-tungeriinni, akinik isumaqatiginninniarnissamut akissusaanersut: *GG A/S-ip KNAPK akinik isumaqatiginninniarfigissavaa. GG A/S-ip tunisinermi akit nunap aggornerani immikkoortortani, aamma ammip suunera, angissusaa pitsaassusaalu eqqarsaatigalugit nikerartissinnaavai. Tunisinermi akit, pitsaassuseq tunisinermilu periutsinik ilitsersuisarneq KNAPK-p aamma GG A/S-ip akornanni isumaqatiginninniutigineqartarput. KNAPK aamma GG A/S akinik isumaqatigiissusiornissaata tungaanut, GG A/S inuussutissarsiuatigalugu piniartunut tapiissutinik tunniussisarsinnaavoq, taamaalilluni Aningaasanut inatsimminngaanniik aningaasaliissutissatut immikkoortinneqartut siunnerfigisanut tunniunneqarlutik.*

Konto pingaarnermut 51.02.03-imut Aningaasanut inatsimminngaanniik immikkoortinneqartut ilaatigut sullissinissamik isumaqatigiissusiornermut ilaatigullu tunisinermi tapiissutinut atorneqassapput. Akigititassaq ukioq nutaaq aallartitsinnagu saqqummiunneqassaaq ammit ukiumi tamatumani tunisassat, qanoq amerlatiginissaat aalajangersarneqareerpat kiisalu GG aamma KNAPK akunnerminni malitsigitillugu akigititassat pillugit isumaqatiginninniareerpata. Ukiarmi akinut isumaqatigiissutigneqartut GG-p aamma KNAPK-p akornanni pisuuvoq tamatumani Naalackersuisut peqataaffiginngisaanni/peqataanatik.

3) *Egalussuarniarnissamut misissuinermi sullissisoqarfiit pineqartut qanoq annertutigisumik peqataappat?*

Ad 3) Piffissami matumani Namminersorlutik Oqartussaniit Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik, Aalisarnermut Aqutsisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Aalisarnermik Nakkutilliisoqarfik, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Naalackersuisoqarfik, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik kiisalu Kalaallit Nunaanni Pinngortitaleriffik, biologinit siunnersuineramik suliaqarnermi ilaatinneqartoq, peqataapput.

4) *Sullissisoqarfinnit pineqartunit aningaasalersuineq qanoq annertutigiva?*

Ad 4) Aningaasanut inatsisissami sumiluunniit egalussuup amianik misiliummik suliaqarnissamut aningaasanik immikkoortitsisoqarnikuunngilaq. Suliniut nammineq aallartisaanertut suliaavoq, ingerlatseqatigiiffinnit marlunnit nutaanit pigineqartoq. Kalaallit ingerlatseqatigiiffiat "The Greenland Company" (TGC) aamma qallunaat ingerlatseqatigiiffiat "North Atlantic Company" (NAC). TGC aamma NAC piginneqatigiilluni ingerlatseqatigiiffiupput, pilersinneqalersut (ApS u. s.)

Ingerlatseqatigiiffik Namminersorlutik Oqartussat ataani aningaasaateqarfinnut periarfissaasunut aningaasanik qinnuteqarput. Aningaasatigut imminut nammassinnaasumik atorluanaanissamut maannakkumut tamakkiisumik atorluarneqarsimangit-

sumut suliami siunertarineqartumut Naalakkersuisut tapersersuipput. Naalakkersuisoqarfik ilimasaarinikuvoq aningaasatigut tapiissuteqarsinnaanermik aalisarnermut aningaasaliissutissatut immikkoortitanit, tassani piumasaqaatit piviusut eqquutsinneqarpata.

5) Kikkut misileraanermi suliaqarnermi peqataappat?

Aalisarnerup misilerarneqarneranut atatillugu ingerlatseqatigiiffimmit ilisimatinneqarpugut aalisartut ataasiakkaat Uummannimi aamma kujataani peqataatinneqartut. Tunitsiveqarnermut atatillugu ingerlatseqatigiiffiup ilisimatippaatigut Uummannami aamma Narsami tunitsivinnik inissiisimallutik. Ammit qitulisarnissaanut atatillugu ammerivinnik isumaqatigiissuteqartoqarsimavoq. Tuniniaanissamut atatillugu nunarsuarmi suliffeqarfiit ilisimanearluartut aqqutigalugit misiliilluni tuniniaanissaq isumaqatigiissusiorfigineqarsimavoq. Ammip aanaveersartinneqarnissaanut misiliinissamut isumaqatigiittoqarsimavoq. Issiavissianut qaleruassatut Italiami pequsiorfimmik ikkussuinissamut isumaqatigiittoqarsimallunittaaq. Eqaluussuup amianik saaliaqutinut, viinnisugassat allattorsimaffiitut aammalu akiligassiissutissanut allattuiffinnut ikkussassanik neriniartarfik inniminniisimavoq.

Aggustimi 2009-mi piareersarneqartut uku nalunaarutigineqarput: Ilusilersuisartup eqaluussuup kigutaa kamippaat kimmiatut misileraavoq. Kopenhagen Fur isumaqatigiinniarnearpoq. Tunisassianik pisiniartartumik isumaqatigiissusiorumalluni Shanghai september 2009 ataatsimiittoqassasoq. Ilusilersuisartumik tusaamaasumik misiliutitut tasisuaartunik tunuliaqutsiinermik mersortussamik isumaqatigiinneq.

Suli isumaqartuarpunga, TGC tamatumuuna akissuteqaruni pitsaanerussasoq ilisimasaat pitsaanerummata, tamatumuuna paasissutissiisarnerit tamarmik naalakkersuisoqarfimmut apuuttannginneri peqqutigalugit,

6) Nunatsinni ammerivik misileraanermi qanoq peqataatigiva?

Ad 6) Nalunngilara, Great Greenlandip amminik qitulisaaanermi siunissami suleqa-taalersinnaanera pillugu attaveqarfigineqartoq, taamaassappallu taava isumaqatiginninniarnarit, ingerlatseqatigiiffiit taakkua marluk akunnerminni ingerlatissavaat. Aammattaaq immikkoortumi Ad. 5. malillugu.

7) Eqalussuarnialissagutta, ullumikkut suut ilisimavagut?

Ad 7) Kalaallit Nunaata eqalussuaanik ukiumut 8.000-it pallillugit nungukkiartuutaanngitsumik piniarnissamut, Kalaallit Nunaanni Pinngortitaleriffik 15. maj 2009-mi nalilersueqqullugu qinnuigineqarpoq. GN ilisimatitsivoq, kalaallit nunaata eqalus-suaa pillugu biologit siunnersuinissamut atorsinnaasunik paasissutissaateqaratik, taassuma sumut ingerlaartanera, qanoq amerlatigineri nioqqutissiarineqar-

tarneratalu annertussusaa suffisarneralu, alliertortarnera, qaqugukkut kinguaas-siorsinnaalertarnera ingerlaartarnera allallu pillugit paasissutissat amigarmata.

GN-ip kalaallit nutaata eqalussuaa pillugu erseqqissumik paasissutissaatituaraa aningaasarsiutigalugu eqalussuarniarneq, 1800-imiik Sorsunnersuup Aappaata tungaanut ingerlasimasoq, ukiumut eqalussuit 45.000-it pisarineqartarlutik. Piffissami tamatumani piniakkanik nalunaarsuinerit takutippaat tassuuna allannguute-qangaartoqanngitsoq, peqassutsimullu annertuumik allannguutaanani.

Taamaalilluni GN-p nalilerpaa, kalaallit nunaata eqalussuinik ukiumut 8.000-inik pisaqartarnissaq imminut illersorsinnaasumik ingerlanneqarsinnaasoq, kisianni bioligitut ilisimasat amigarneri pissutigalugit akuersissutit ukiumut tallimaannanut tunniunneqartarlutik. Ilutigitillugulu aalisarnermi pisanut allattaavinnut nalunaarsuisoqartarnissaa minnerpaatut piunasaqaatigineqartariaqarpoq, paasissutissanillu katersilluni, taamaalilluni kingusinnerusukkut peqassutsimik sukumiinerusumik nalilersuinissamat paasissutissat GN-imit atorineqarsinnaaniassammata.

Eqalussuit pillugit aammattaaq matumani pingaaruteqarpoq aalisartut paasisaqarnerat nalunaarutigissallugu. Avannaanut angalaninni eqalussuit amerlavallaarneri pillugit ajornartorsiutaanerit ataatsimiiffigisanni tamani saqqummiunneqarpoq.

8) Piniartoqarfiit tamarmik eqalussuup amianik tigooraaveqalernissaannik neqerorfigineqassappat

Ad 8) Akissuteqaatini immikkoortoq ad. 5. innersuunneqarpoq. Ilimagilluinnarpara TGC-ip apeqqutinut taakkununga pitsaaneruseqarpoq paasissutissiisinnasoq.

9) Nunat sorliit eqalussuit amiinik akigissaartitsinersut, atii tamaasa paaserusup-pakka

Ad 9) Akissuteqaatini immikkoortoq ad. 5. innersuunneqarpoq. Ilisimavarali, sulliviit ilaanni, tassunga ilanngullugit annoraaminiliortit kamippaliortullu eqalussuup amianik soqutigisaqartut. TGC-p periarnissamat pilersaarutaani siullermi (2009-2010) tuniniaanini pingaarnerit tuniniaasunut marlunnut tunngavileriarpaa, ilaatigut illu akitsorseriffik ilaatigullu tunisassianik pisiniartartumik tunuliaqutserluni, tamakkii-sumik ammit 100.000 sinnerlugit ilippanaatilimmik naatsorsuuteqarlutik.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunta

Ane Hansen

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Nalakkersuisoq